

ת"פ 2680/10/17 - מדינת ישראל נגד מדגריט אשרת- אגודה חקלאית שיתופית בע"מ, משתלות תעשיות ביולוגיות בע"מ, אריה עפר

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ת"פ 2680-10-17

23 אפריל 2019

בפני: כב' השופט אסף הראל

מדינת ישראל

המאשימה:

-

1. מדגריט אשרת- אגודה חקלאית שיתופית בע"מ 2.
- אהרון נח שחם
3. משתלות תעשיות ביולוגיות בע"מ
4. אריה עפר

הנאשמים:

החלטה

בקשת הנאשמים מיום 8.1.19 לביטול כתב האישום. לאחר עיון בבקשה ובתשובת המאשימה, ולאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים כפי שהועלו בדיון מיום 17.4.19, אני קובע כך:

העבירות בהן הואשמו הנאשמים לא התיישנו

1. יש לדחות את טענת הנאשמים כי העבירות בהן הואשמו בכתב האישום הן עבירות קנס, כהגדרת המונח בסעיף 221 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן - **החסד"פ**). נכון הדבר כי העבירות בהן הואשמו הנאשמות 1 ו- 3 בכתב האישום הן עבירות מינהליות, שניתן להטיל בגינן קנס מינהלי (סעיף 1 לחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו - 1985 (להלן - **חוק העבירות המינהליות**)); סעיפים 1-2 לתוספת לתקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי - עובדים זרים), התשנ"ב - 1992). אלא שעבירה שהיא עבירה מינהלית, אינה בהכרח עבירת קנס כהגדרת המונח בסעיף 221 לחסד"פ ויש לדחות את טענת הנאשמים בענין זה בסעיף 16(5) לבקשתם. אף כי בשני המקרים ניתן להשית קנס על מבצע העבירה, מדובר במונחים משפטיים שונים לגמרי, ואין כל מקום לקבוע כי עבירה מינהלית היא עבירת קנס כהגדרת המונח בסעיף 221 לחסד"פ. עצם העובדה שהמאשימה החליטה במקרה כאן להגיש כתב אישום חלף הטלת קנס מינהלי, אינה הופכת את העבירות בהן הואשמו הנאשמות 1 ו- 3 לעבירות קנס כהגדרת המונח בסעיף 221 לחסד"פ (בג"צ 2126/99 **דה האס נ' עיריית תל אביב -יפו**, פ"ד נד(1) 476, 468 (2000); עפ"א (ארצי) 1004/01 **קשת היפרטוי שותפות מוגבלת בע"מ נ' מדינת ישראל**, פד"ע לח 181, 181).

עמוד 1

190-191 (2002); יעקב קדמי על סדר הדין בפלילים - חלק שני - הליכים שלאחר כתב האישום, כרך ב', 2099-2100 (2009).

2. משכך, ההוראות המיוחדות הקבועות בפרק ז' לחסד"פ, לרבות הוראות ההתיישנות המקוצרת הקבועה בסעיף 225א לחסד"פ, לא חלות על העבירות המינהליות בהן הואשמו הנאשמים בכתב האישום. על עבירות אלו חלות הוראות ההתיישנות הרגילות הקבועות בחסד"פ. מאחר ובעניינו מדובר בעבירות שהן עוון, הרי תקופת ההתיישנות לגביהן היא חמש שנים (סעיף 9(3) לחסד"פ; סעיפים 2(א)(1), 2(א)(2) ו-5 לחוק עובדים זרים, התשנ"א - 1991 (להלן - **חוק עובדים זרים**); סעיף 24(2) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977), תקופה שטרם חלפה בין מועד ביצוע העבירות המיוחסות לנאשמים לבין מועד הגשת כתב האישום. זאת, מבלי להביא כלל בחשבון אפשרות - שאינני נדרש להכריע בה - של עיכוב במירוץ ההתיישנות בשל פעולות חקירה של גורמי האכיפה (סעיף 9(ג) לחסד"פ; סעיף 24 לתשובת המאשימה). לאור זאת, נדחית טענתם המקדמית של הנאשמים כי העבירות בהן הואשמו התיישנו (סעיף 149(8) לחסד"פ).

לא נפל פגם או פסול בכתב האישום

3. אקבע כי לא היתה מוטלת על המאשימה חובה לצרף לכתב האישום שהומצא לנאשמים, או לזה שהוגש לבית הדין, עותק מנימוקי התובע להפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 15 לחוק העבירות המינהליות - מכוחה הוגש כתב האישום. תחת זאת, הזכות העומדת לנאשמים היא לעיין באותם נימוקים, ואין טענה כי זכות העיין נמנעה מהם (בג"צ 5537/91 **אפרתי נ' אוסטפלד**, פ"ד מו(3) 501, 509-510 (1992) (להלן - **ענין אפרתי**)). משכך, יש לדחות את טענת הנאשמים בענין זה בסעיף 26(א) לבקשתם.

4. לא נפל פגם בכך שהמאשימה החליטה להגיש כתבי אישום נגד הנאשמים, לאחר שהנאשמים 2 ו-4 מסרו הודעה בחודש 1/15. עיון בהודעות שמסרו (נספחים ב2 ו-3 לבקשה) אינו מעלה עיון לטענת הנאשמים בבקשתם כי הם סברו שהם נקראים לשתף פעולה עם המדינה בגין ביצוע עבירות על ידי אלי בן נון ועל ידי חברת כ.א.ג. - המזרח בע"מ (להלן - **בן נון ו- חברת המזרח**, בהתאמה). טענה זו דינה להידחות משני טעמים. ראשית, הנאשמים מסרו את הודעותיהם לאחר שהוזהרו כי הם עצמם חשודים בעבירה לפי סעיף 2(א) לחוק עובדים זרים. אזהרה זו משמיעה בצורה מפורשת כי הנאשמים חשודים בביצוע עבירות. שנית, אין בתוכן ההודעות, ובשאלות שנשאלו, כדי ללמד כי החקירה של גורמי האכיפה התמקדה אך ורק במעשיהם של בן נון וחברת המזרח, ולא במעשי הנאשמים כאן. ההיפך הוא הנכון. כך, למשל, במסגרת הודעתו של הנאשם 2, נאמר לו מפורשות על ידי החוקר "אתה בתור מנכ"ל החברה יודע שאתה אחראי על העובדים בחברה מה יש לך לומר על כך שהעסקת עובדים שלא כחוק?". כך, למשל, במסגרת הודעתו של הנאשם 4 הוא נשאל האם הוא מודע שהעסיק עובד ללא אשרה בתוקף. היינו, הוא נשאל בנוגע לאחריותו של ועצמו. אין גם טענה של הנאשמים כי הובטח להם על ידי גורם מוסמך - תוך כדי מסירת הודעותיהם או לפני כן - כי לא יוגש כנגדם כתב אישום. לאור זאת, עצם מסירת הודעותיהם של הנאשמים 2 ו-4 בפרשה שנחקרה, ואשר נגעו לה הנאשמים וגם בן נון וחברת המזרח, לא היתה אמורה ליצור אצלם ציפיה או הסתמכות כי לא יוגש כנגדם כתב אישום. משכך, יש לדחות את טענת הנאשמים בסעיף 26(ד) לבקשתם.

5. הנאשמים טוענים כי טעמי המאשימה להעמדתם לדין - טעמים הנדרשים להיות בכתב בהתאם לסעיף 15 לחוק העבירות המינהליות - לא גובשו טרם העמדתם לדין, אלא רק לאחר מכן. טענתם זו משתיתם הם על כך שהנימוקים להעמדתם לדין לא צורפו לכתב האישום שהוגש לבית הדין. טענה זו אינה מקובלת עלי. כאמור, קבעתי

כבר כי המאשימה לא נדרשה כלל לצרף את אותם נימוקים לכתב האישום שהוגש לבית הדין, ומשכך אין בענין זה משום ראיה לכך שאותם נימוקים בכתב באו לעולם רק לאחר הגשת כתב האישום. בנוסף, מהנמקת התובעת (נספח ח' לבקשה) עולה כי זו נושאת תאריך של 30.8.17, היינו מועד שקדם להגשת כתב האישום ביום 1.10.17. בכך פעלה המאשימה כנדרש בענין זה (ענין אפרתי, בעמוד 510).

6. טענה אחרת שמעלים הנאשמים היא כי כתב האישום הוגש בניגוד להנחיות הלשכה המשפטית של רשות האוכלוסין וההגירה מיום 18.1.12 לגבי נסיבות שיישקלו בעת הפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 15 לחוק העבירות המינהליות להגיש כתב אישום חלף הטלת קנס מינהלי (נספח ו' לבקשה; ההנחיות תכוננה להלן - **ההנחיות**). עיון בהנמקת התובעת להגשת כתב אישום יזום (נספח ט' לבקשה) מעלה כי זו נסמכת על תקופת העסקה ממושכת של העובדים הזרים; והיותם של העובדים הזרים נעדרו אשרה כלשהי בתוקף או נעדרו אשרה עבודה עבור הנאשמות. השאלה האם היו העובדים הזרים נעדרו אשרה עבודה כאמור, תתברר במסגרת ההליך ואין לי צורך לקבוע בה ממצאים. עיקר טענתם של הנאשמים מכוונת לכך שמשך העסקת העובדים הזרים לא היה ארוך, ומשכך לא מתקיים כאן משקל לחומרה הנזכר בסעיף 5(ג)6 להנחיות ואין לטעמם לומר כי בוצעה עבירה למשך זמן ניכר (סעיף 26(ה) לבקשה). טענה זו יש לדחות. כתב האישום מייחס לנאשמת 1 העסקה שלא כדין של עובד זר אחד למשך ארבעה חודשים ועובד זר אחר למשך שנתיים. לנאשמת 3 מיוחסת עבירה של העסקה שלא כדין של עובד זר אחד למשך חודש וחצי. משך העסקתם של העובדים הזרים מקומה להתברר בהליך עצמו, ולא בשלב המקדמי כעת.

7. לצורך הניתוח - ומבלי לגרוע מחזקת החפות של הנאשמים - אצא מנקודת מוצא שפרקי הזמן הנזכרים בכתב האישום נכונים הם. הביקורת שבית הדין מפעיל על החלטת התובעת להעמיד את הנאשמים לדין היא ביקורת מינהלית. בית הדין לא יחליף את שיקול דעת רשויות התביעה בשיקול דעתו שלו עצמו, במיוחד כך עת עולה מהנמקת התובעת (נספח ט' לבקשה), כי בעת שניתנה, הנחתה עצמה התובעת בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה בענין הפעלת חוק העבירות המינהליות וכן הנחתה עצמה בהתאם להנחיות. זאת ועוד. העסקת עובד זר שלא כדין שאינה העסקה אקראית או ארעית, מהווה נסיבה לחומרה לפי ההנחיות, אשר יכולה להצדיק העמדה לדין פלילי חלף הטלת קנס מינהלי. אקבע כי אם סברה התובעת כי העסקה לפרקי זמן של שנתיים, ארבעה חודשים וחודש וחצי, מהווה - בכל מקרה בנפרד - העסקה שאינה ארעית או אקראית, ומשכך מתקיים בה שיקול זה לחומרה שבהנחיות (סעיפים 12-17 לתשובת המאשימה), אזי אין לומר כי מדובר בהחלטה בלתי סבירה המצדיקה התערבות של בית הדין. במיוחד כך שמשך תקופת העסקה לא היתה ההנמקה היחידה שעמדה בבסיס ההחלטה על העמדה לדין, אלא נלוו אליה גם הטעמים של היעדר אשרה עבודה מתאימה לעובדים הזרים (עפ"א (ארצי) 50688-01-15 **מדינת ישראל נ' מגנצי**, פס' 21-23 ו- 27 (25.7.2016)). לאור זאת, אני דוחה את טענת הנאשמים כי נפל פגם או פסול בכתב האישום (סעיף 149(3) לחסד"פ).

יש לדחות את טענת ההגנה מן הצדק

8. אני דוחה את טענת הנאשמים להגנה מן הצדק, ככל שזו נסמכת על הטענה כי נגבתה מהם הודעה במסגרת חקירה שנוהלה נגד בן נון וחברת המזרח. את הטעמים לכך כבר פרטתי לעיל. כאמור לעיל, מההודעות שנגבו מהנאשמים 3 ו- 4 לא עולה כי החקירה של גורמי האכיפה התמקדה רק בבן נון ובחברת המזרח.

9. טענה אחרת של הנאשמים הינה כי הצדק וההוגנות נפגעו עת שהוחלט להגיש כנגדם כתב אישום יזום,

ואילו כנגד חברת המזרח ובן נון לא הוגש כתב אישום יזום, אלא נבחר האפיק של הטלת קנס מינהלי, ורק בעקבות בקשת חברת המזרח להישפט הוגש כתב אישום כנגדם. אני דוחה טענה זו. בהתבסס על כתבי האישום שהוגשו נגד הנאשמים ונגד בן וחברת המזרח (נספח ד' לבקשה) ניתן לומר כי חלקם של הנאשמים בפרשה אינו בהכרח שווה משקל לחלקם של בן נון ושל חברת המזרח. לנאשמות 1 ו- 3 מיוחסת עבירה של העסקה שלא כדין של עובדים זרים לפרקי זמן שאינם ארעיים. לעומת זאת, לחברת המזרח יוחסה עבירה של תיווך שלא כדין לפי סעיף 3 לחוק עובדים זרים. אין מדובר בשני מקרים זהים ואין מדובר באישומים בעבירות זהות. על כן, הגשת כתב אישום יזום כנגד הנאשמים, בעוד שכתב אישום כזה לא הוגש כנגד חברת המזרח וכנגד בן נון, אינם עולים כדי פגיעה מהותית בעקרונות של צדק והגינות משפטית, ואין בהם פגיעה בשוויון שכן אין מדובר במקרים זהים. המאשימה רשאית להגיד דיניות שונה לגבי סוגי עבירות שונים, ולייחס אחריות מוגברת דווקא למעסיק - במובחן למתווך - שכן המעסיק הוא הנהנה הישיר והמתמשך מפרי עמלו של העובד הזר (סעיפים 28-36 לתשובת המאשימה). בית הדין לא יתערב בנקלה במדיניות כזו של גורמי האכיפה, עת שאין לומר לגביה כי היא בלתי סבירה בצורה המצדיקה התערבות של בית הדין.

10. יש לדחות את טענת הנאשמים שעניינה שיהיו בהגשת כתב האישום. כתב האישום הוגש ביום 1.10.17, כאשר על פי כתב האישום הביקורת שבה נמצאו העובדים הזרים בוצעה ביום 25.12.14. מדובר בפרק זמן של שנתיים ועשרה חודשים. אקבע כי אין מדובר בשיהוי קיצוני אשר יכול, כשלעצמו, להקים טענה להגנה מן הצדק. זאת בהינתן כי כתב האישום הוגש זמן רב לפני התיישנות העבירות ובשים לב לכך שקיימות הודעות כתובות של גורמים שונים המעורבים בפרשה, לרבות של בן נון ושל הנאשמים, כך שהטענה כי מדובר בשיהוי שאינו מאפשר שום זכרון ואפשרות להתחקות אחר מידע - אינה חזקה באופן היכול להקים טענה של הגנה מן הצדק בנסיבות המקרה.

11. לא מצאתי ממש ביתר טענות הנאשמים בבקשה. כך, למשל, הטענה כי לנאשמים 2 ו- 4 לא היתה מחשבה פלילית, היא טענה שיש לברר בהליך עצמו ולא במסגרת הבקשה המקדמית כאן. כך, למשל, הטענה בדבר מחדלי חקירה גם היא צריכה להתברר בהליך עצמו ולא במסגרת הבקשה כאן. אני דוחה לאור כל זאת את הטענה כי הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית (סעיף 149(10) לחסד"פ).

סיכום

12. לאור האמור לעיל, הבקשה לביטול כתב האישום - נדחית. נדחית גם בקשתם החלופית של הנאשמים להורות למאשימה לחזור בה מהאישום כלפיהם ולהטיל עליהם תחתיו קנס מינהלי קצוב. יוטעם כי בקביעה זו אין כדי לגרוע מחזקת החפות המוקנית לנאשמים אשר בשלב זה של ההליך - המצוי בתחילתו - לא נסתרה על ידי המאשימה.

13. תשובת הנאשמים לכתב האישום תימסר ביום 14.5.19 בשעה 13:00. נדרשת התייצבות אישית של הנאשמים לדיון.

**ניתנה היום, י"ח ניסן תשע"ט, (23 אפריל 2019), בהעדר הצדדים
ותישלח אליהם.**